

ห้องสมุดยุคใหม่ : บทบาทที่เปลี่ยนไป

ารนุช อุณกร*

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา เทคโนโลยีสารสนเทศหรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่าไอที (IT) ซึ่งมาจากคำว่า Information Technology ได้เข้ามามีบทบาทและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบันอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการติดต่อสื่อสาร การเงิน การธนาคาร การศึกษา ตลอดจนถึงการดำเนินชีวิตประจำวัน

เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเทคโนโลยีที่ประกอบด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร และเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่นำมาใช้ในการรวบรวม จัดเก็บ สืบค้น ประมวลผล และนำเสนอสารสนเทศที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ อย่างกว้างขวางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการทำงาน

ห้องสมุดในฐานะที่เป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศที่สำคัญแหล่งหนึ่ง ได้ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลกระทงที่เกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และเล็งเห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการพัฒนาห้องสมุดให้มีความก้าวหน้าและทันสมัย จึงได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศที่มีรูปแบบแตกต่างกันและมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดประกอบด้วย ข้อมูลหรือสารสนเทศ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (คอมพิวเตอร์และโปรแกรม) และเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยมีคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลักที่ใช้ในการรวบรวมและจัดเก็บสารสนเทศที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สิ่งไม่สิ่งพิมพ์ รวมทั้งสื่อประสม จากนั้นก็นำมาประมวลผลและนำออกมาให้บริการ โดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยง เพื่อถ่ายทอดสารสนเทศเหล่านั้นออกมาได้อย่างรวดเร็วโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ปัจจุบัน แนวโน้มในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระบบงานห้องสมุดนับวันจะทวีความสำคัญมากขึ้น ประกอบกับเป้าหมายของห้องสมุดในอันที่จะให้บริการสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ห้องสมุดต้องมีการปรับปรุงวิธีการทำงานจากระบบเดิมมาสู่ระบบอัตโนมัติ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงานในห้องสมุดในด้านต่าง ๆ ไล่แก่

*บรรณารักษ์ หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี

1. ระบบการปฏิบัติงาน

ปัจจุบัน ห้องสมุดต่างๆ ในประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาได้มีการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้เพื่อช่วยให้การดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน เป็นการลดภาระการทำงานซ้ำซ้อน ซึ่งจะทำให้สามารถบริการทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว

การทำงานในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เป็นการใช้คอมพิวเตอร์บันทึกข้อมูลของงานด้านต่าง ๆ ของห้องสมุด แล้วทำการเชื่อมต่อระบบกับผู้ใช้ด้วยเทคโนโลยีเครือข่ายและการสื่อสาร ทำให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูลที่ต้องการได้ในระบบ Online

ระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่นำมาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดส่วนใหญ่ มักประกอบด้วยระบบชุดทำงานพื้นฐานหลักที่สำคัญ คือ

1.1 ระบบงานวิเคราะห์เลขหมู่และจัดทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ (Cataloging Module) เป็นระบบที่ใช้ในการจัดทำฐานข้อมูลหรือรายการทรัพยากรห้องสมุดทุกประเภท เช่น หนังสือ วัสดุทัศนวัสดุ ดัชนีวารสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้สามารถตรวจสอบรายการและบันทึกข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว

1.2 ระบบงานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (Acquisition Module) เป็นระบบที่ใช้ในการดำเนินการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดทุกประเภท จัดทำงบประมาณการจัดซื้อ จัดหมายติดต่อสั่งซื้อ และทวงถามเมื่อได้รับหนังสือล่าช้า จัดทำรายงานตลอดจนสถิติต่าง ๆ เช่น รายงานการใช้งบประมาณและเงินคงเหลือ เพื่อช่วยในการวางแผนพัฒนาทรัพยากร

1.3 ระบบบริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ (Circulation Module) เป็นระบบที่ใช้ในงานบริการยืม-คืนหนังสือรวมถึงทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ และงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การทวงหนังสือ การจอง การสำรองหนังสือ การสร้างฐานข้อมูลสมาชิกห้องสมุด การคิดอัตราค่าปรับ และการออกใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น

1.4 ระบบงานวารสาร (Serial Module) เป็นระบบที่ใช้ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับวารสาร ได้แก่ การลงทะเบียน การเขียนเล่ม การทวงถามเมื่อได้รับวารสารล่าช้า เป็นต้น

1.5 ระบบการสืบค้นสารสนเทศ (Online Public Access Catalog) เป็นระบบการสืบค้นสารสนเทศผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ สามารถค้นหาทรัพยากรห้องสมุดได้จากรายการต่างๆ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง คำสำคัญ และเลขหมู่ เป็นต้น

ปัจจุบัน ระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ห้องสมุดต่างๆ ในประเทศไทย ได้นำมาใช้ในการดำเนินงาน ได้แก่ Dynix Horizon TINLIB INNOPAC VTLS และ ALICE เป็นต้น

2. การจัดเก็บและสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ

จากจำนวนสารสนเทศที่เพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับพัฒนาการที่ก้าวหน้าของเครือข่าย Internet ทำให้ทรัพยากรสารสนเทศได้มีการพัฒนาจากรูปแบบของหนังสือและวารสารมาอยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนมีการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ บนเครือข่าย

Internet มากขึ้น มีฐานข้อมูลจำนวนมากที่สามารถสืบค้นได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทำให้สามารถสืบค้นสารสนเทศได้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั่วโลกได้โดยไม่ต้องมาที่ห้องสมุด ประกอบกับราคาของสิ่งพิมพ์ที่เป็นกระดาษมีราคาสูงขึ้น ในขณะที่งบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมีอยู่อย่างจำกัด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ห้องสมุดต้องปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบสิ่งพิมพ์มาสู่การบริหารจัดการสารสนเทศที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงาน เช่น การจัดเก็บสารสนเทศให้อยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่

2.1 ซีดี-รอม(CD-ROM) เป็นสื่อที่ใช้ในการจัดเก็บสารสนเทศที่มีลักษณะผสมผสานกันหลายลักษณะ เช่น ตัวอักษร ตัวเลข ข้อความ ภาพนิ่ง เสียง คลอดอนภาพเคลื่อนไหว เหมาะกับการบันทึกทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด เนื่องจากผู้ใช้ไม่สามารถแก้ไขหรือลบข้อมูลที่บ้านก็ทำได้ ทำให้ข้อมูลไม่เสียหาย

ซีดี-รอม 1 แผ่น สามารถจัดเก็บข้อมูลขนาดกระดาษ A4 ได้ประมาณ 200,000-250,000 หน้า หรือเทียบได้กับหนังสือประมาณ 500 เล่ม สามารถอ่านข้อมูลได้จากจอภาพหรือพิมพ์ข้อมูลลงบนกระดาษ

2.2 ฐานข้อมูลสารสนเทศในระบบ Online เป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศ เช่น หนังสือและวารสาร ที่มีคิวเวอเรจแพร่ในระบบเครือข่ายหรือระบบ Online ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่เป็นเนื้อหาฉบับเต็มได้ในระบบ Online โดยผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้อย่างรวดเร็ว

การพัฒนา รูปแบบของสิ่งพิมพ์กระดาษมาสู่รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้ห้องสมุดประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสาร และสามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่เหล่านี้มาใช้ในการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้น ทำให้ผู้ใช้สามารถเรียกใช้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั่วโลกได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ซึ่งต่างจากการเข้าถึงสารสนเทศของห้องสมุดระบบเดิมที่จะต้องคำนึงถึงเวลาเปิดปิดของห้องสมุด และข้อจำกัดเกี่ยวกับการเดินทางมายังห้องสมุด

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในห้องสมุด มีส่วนช่วยให้ผู้ใช้มีทางเลือกในการเข้าถึงสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ได้มากขึ้น เช่น สารสนเทศในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ สารสนเทศในระบบ Online และฐานข้อมูลในสาขาวิชาต่างๆ

มีแนวโน้มว่า สารสนเทศในระบบ Online หรือสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์จะเพิ่มความสำคัญมากขึ้น ในขณะที่สารสนเทศที่เป็นสิ่งพิมพ์จะกลายเป็นสารสนเทศระดับกลาง

คาดกันว่า งบประมาณที่ใช้ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ จะเพิ่มจาก 5-10% เป็น 40-50% ของงบประมาณในการจัดหาทั้งหมดและกว่าครึ่งหนึ่งของสื่อความรู้ในอนาคต จะอยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้ห้องสมุดสมัยใหม่จะไม่เน้นรูปแบบของสถานที่ที่เก็บรวบรวมหนังสือเพื่อบริการผู้ใช้อีกต่อไป แต่จะเน้นการเชื่อมโยงฐานข้อมูลต่างๆ ผ่านเครือข่าย Internet เพื่อการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ใช้เป็นสำคัญ

3. การให้บริการของห้องสมุด

สังคมปัจจุบันได้ชื่อว่าเป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสาร หรือยุคสารสนเทศที่มีทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการแสวงหาสารสนเทศเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานของหน่วยงานในวงการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทรัพยากรสารสนเทศจึงกลายเป็นสิ่งที่มีมูลค่าที่ต้องมีการซื้อขายกัน

จากเหตุการณ์การให้บริการของห้องสมุดในระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นการให้บริการแก่ผู้ใช้โดยไม่มีมุ่งหวังกำไรและไม่แสวงหาผลประโยชน์จากการให้บริการ แต่ด้วยจำนวนสารสนเทศในรูปแบบที่หลากหลายที่มีปริมาณมากมาย ทำให้ห้องสมุดจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อการบริหารจัดการให้ผู้ใช้ได้เข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการจากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง บริการเหล่านี้ ได้แก่ บริการตอบคำถามเพื่อช่วยการค้นคว้า บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการรวบรวมบรรณานุกรม บริการสาระสังเขปและดัชนี บริการสารสนเทศที่ทันสมัย บริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ บริการสืบค้นสารสนเทศในระบบ Online บริการแปล และบริการอื่น ๆ

ในการดำเนินงานดังกล่าว ส่งผลให้ห้องสมุดต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ มากขึ้น เช่น ค่าจัดซื้ออุปกรณ์ ค่าติดตั้งและพัฒนาระบบ ค่าสมาชิกฐานข้อมูล ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาบุคลากร ในขณะที่งบประมาณที่ได้รับอาจถูกตัดทอนลงหรือได้รับจำนวนไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน จนยากที่จะให้บริการแบบให้เปล่าได้ ทำให้ห้องสมุดยุคใหม่มีแนวคิดและนโยบายในการเรียกเก็บค่าบริการจากผู้ใช้งานห้องสมุด เพื่อนำมาพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการ

นโยบายการเรียกเก็บค่าเข้าใช้บริการ ได้รับการคัดค้านจากผู้ใช้งานห้องสมุดกลุ่มหนึ่ง ด้วยเหตุผลที่ว่าห้องสมุดเป็นหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล ซึ่งเป็นเงินที่ได้มาจากภาษีประชาชน ดังนั้น จึงควรทำหน้าที่เป็นแหล่งให้การศึกษาและบริการวิชาการแก่ชุมชนโดยไม่คิดมูลค่า ในขณะที่ฝ่ายสนับสนุนเห็นว่าการเรียกเก็บค่าบริการจะช่วยให้ห้องสมุดมีงบประมาณเพียงพอในการพัฒนาทรัพยากรและประสิทธิภาพในการให้บริการเพื่อรองรับสมาชิกที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาชิกที่เป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เสียค่าบำรุงตั้งเช่นบุคคลภายในสถาบัน

อย่างไรก็ตาม การให้บริการของห้องสมุดยุคใหม่ในประเทศไทยยังไม่มีห้องสมุดใดที่คิดค่าบริการจกบริการทั้งหมดที่มีอยู่ ยังมีการให้บริการทั้งแบบให้เปล่า และบริการที่มีค่าใช้จ่ายเป็นบางประเภท ในส่วนที่มีการเรียกเก็บค่าบริการ มักมีการกำหนดราคาค่าบริการในอัตราที่แตกต่างกันไปตามประเภทของผู้ใช้ เพื่อควบคุมรูปแบบการให้บริการ เช่น การเรียกเก็บค่าบริการสำหรับผู้ใช้งานที่เป็นบุคคลภายนอก และไม่คิดค่าบริการสำหรับผู้ใช้งานที่เป็นบุคคลภายในสถาบัน หรือกำหนดอัตราค่าบริการที่แตกต่างกันระหว่างนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรภายในสถาบันและบุคคลภายนอก เป็นต้น

4. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ด้วยบทบาทของห้องสมุด ซึ่งถือเป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศที่มีหน้าที่รับผิดชอบ

โดยตรงคือการให้บริการสารสนเทศ การได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ห้องสมุดต้องประสบปัญหาทางด้านงบประมาณในการดำเนินการ ส่งผลให้ห้องสมุดในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ห้องสมุดในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ได้มีการพัฒนาการทำงานเป็นระบบเครือข่าย มีการเชื่อมโยงระบบห้องสมุดต่างๆ ไว้ด้วยกัน ตลอดจนพัฒนามาตรฐานการทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการสืบค้น แลกเปลี่ยนและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน เช่น ข่ายงานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาค (Provincial University Library Network-PULINET) และข่ายงานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลาง (Thai Academic Library Network-THAILINET) ปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยการรวบรวมระบบเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 24 แห่ง อยู่บนเครือข่าย UniNet เพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลได้ทั้งบนระบบเครือข่ายและระบบ Internet ประกอบด้วยข้อมูลจากฐานข้อมูลที่ทบวงมหาวิทยาลัยมอบกรับให้ทุกสถาบันใช้ร่วมกัน ได้แก่

- ABI/Inform
- Dissertation Abstracts Online (DAO)
- Medlines Toxlines and Aidslines (MEDLINE)
- Education Resource Information Center (ERIC)
- IEEE/IEE Electronic Library (IEL)

5. บทบาทของบรรณารักษ์

เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อบทบาทและการดำเนินงานในห้องสมุดแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรณารักษ์ ซึ่งต้องทำหน้าที่ในการให้บริการสารสนเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

บทบาทหน้าที่ของบรรณารักษ์ในระยะเวลาที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะเป็นการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หนังสือในห้องสมุด แต่ครั้งเมื่อมาถึงยุคสังคมสารสนเทศที่โลกไร้พรมแดนอันเนื่องมาจากเครือข่าย Internet ที่โยงใยทั่วโลก ทำให้บรรณารักษ์ยุคใหม่ต้องปรับบทบาทให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ให้บริการสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น บรรณารักษ์ยุคใหม่ นอกจากจะมีบทบาทในด้านการปฏิบัติหน้าที่ทางวิชาชีพ บรรณารักษ์แล้วยังต้องเป็นทั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา นักวิชาการ ผู้ให้บริการทางวิชาการ ตลอดจนมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำในการสืบค้นสารสนเทศในระบบ Online บริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศและบริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้าอีกด้วย

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ทำให้บรรณารักษ์ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตน เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการสารสนเทศที่อยู่ในรูปแบบต่างๆ

จากการประมวลคุณสมบัติและทักษะที่จำเป็นสำหรับบรรณารักษ์ยุคใหม่พบว่า ได้มีการระบุถึงคุณสมบัติและทักษะเหล่านี้ คือ

1. ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เพื่อการจัดการสารสนเทศที่อยู่ในรูปแบบต่างๆ
  2. ความรู้ความสามารถในการจัดการและพัฒนางานบริการ เพื่อการเข้าถึงสารสนเทศที่มีความหลากหลาย
  3. ความรู้ความสามารถในการให้การศึกษแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับวิธีการสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ
  4. ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศที่มีรูปแบบหลากหลาย เพื่อประโยชน์ในการประเมินค่าและคัดสรรได้อย่างเหมาะสม ตรงตามความต้องการของผู้ใช้
  5. มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา
  6. มีความรอบรู้ในการใช้แหล่งสารสนเทศในสาขาวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้
  7. มีทักษะด้านการสื่อสารที่ติดกับผู้ใช้ เพื่อสามารถวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างถูกต้อง
  8. มีทัศนคติที่ดีต่องานบริการ ให้ความช่วยเหลือผู้ใช้บริการ โดยยึดถือเป้าหมายหลักของห้องสมุดเป็นสิ่งสำคัญ
  9. มีความใฝ่รู้ โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- กล่าวกันว่า บรรณารักษ์ยุคใหม่ มีใช้เป็นแค่เพียง Librarian เท่านั้น หากแต่ยังเป็น Cyberian ที่ทำหน้าที่นำผู้ใช้เข้าสู่ Cyberspace เพื่อแสวงหาสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบและบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของห้องสมุดยุคใหม่ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้สามารถบริการสารสนเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และตรงต่อความต้องการของผู้ใช้ จะช่วยให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์และมีความพึงพอใจ สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของห้องสมุด ที่ถือว่าการบริการเป็นหัวใจสำคัญของห้องสมุด

เอกสารอ้างอิง

- กรรมจักร พรหมพันธุ์กิจ. 2540. "บรรณารักษ์ในทศวรรษหน้า", บรรณศาสตร์, 12 (ธันวาคม 2540), 1-3.
- ชารินทร์ เชาวนศิลป์. 2538. "กลยุทธ์การตลาด : บริการสารนิเทศยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ", บรรณารักษศาสตร์ มข. 13 (เมษายน 2538) 1-11.
- ทพวงมหาวิทยาลัย. 2545. แผนปฏิบัติการโครงการเครือข่ายการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : ทพวงมหาวิทยาลัย.
- นิธิมา สังคหะ. 2540. "ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ", มคอ. 17 (กันยายน-ธันวาคม 2540), 29-36.
- นิตาชล จันทศิริ. 2545. "ห้องสมุดดิจิทัล", บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข. 20 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2545), 1-14.

- บงกช ศิริวัฒนมงคล. 2544. "บทบาทห้องสมุดมหาวิทยาลัยในยุคปฏิรูปการศึกษา", **บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข.** 19 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2544), 1-9.
- ภารดี รัตนอุดม. 2541. "จากศิลาสู่ซีดี: วัฒนาการการอ่านของมนุษย์", **โคมทัศน์.** 19 (มกราคม-มิถุนายน 2541), 60-67.
- มาลี กาปมาลา. 2543. "การคิดค่าบริการสารสนเทศ", **บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข.** 18 (พฤษภาคม-กันยายน 2543), 53-60.
- มาลี เสียงไทย. 2541. "เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายห้องสมุด", **โคมทัศน์.** 19 (มกราคม-มิถุนายน 2541), 25-35.
- แนวดา เตชาทวิวรรณ. 2541. "ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีสารสนเทศ", **โคมทัศน์.** 19 (มกราคม-มิถุนายน 2541), 48-56.
- สมพิศ ตูศรีพิทักษ์. 2537. **ระบบห้องสมุดอัตโนมัติและเครือข่ายห้องสมุดทางวิชาการในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- สมร ดาระพันธ์. 2543. "ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของห้องสมุดและบรรณารักษ์". **บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข.** 18 (มกราคม-เมษายน 2543), 14-27.
- สมร ดาระพันธ์. 2543. "วารสารอิเล็กทรอนิกส์: รูปแบบใหม่ของวารสาร". **บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข.** 18 (พฤษภาคม-กันยายน 2543), 20-32.
- สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิสกุล. 2541. "วิชาชีพสารนิเทศปีค.ศ.2006", **บรรณารักษศาสตร์.** 18 (มกราคม 2541), 23-29.
- สุวันนา ทองสีสุกใส. 2544. "การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการจัดการสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น", **บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข.** 19 (มกราคม-เมษายน 2544), 1-22.